

Com era el delta del Besòs a la Prehistòria? Claus per entendre la geografia i història del Pla de Barcelona

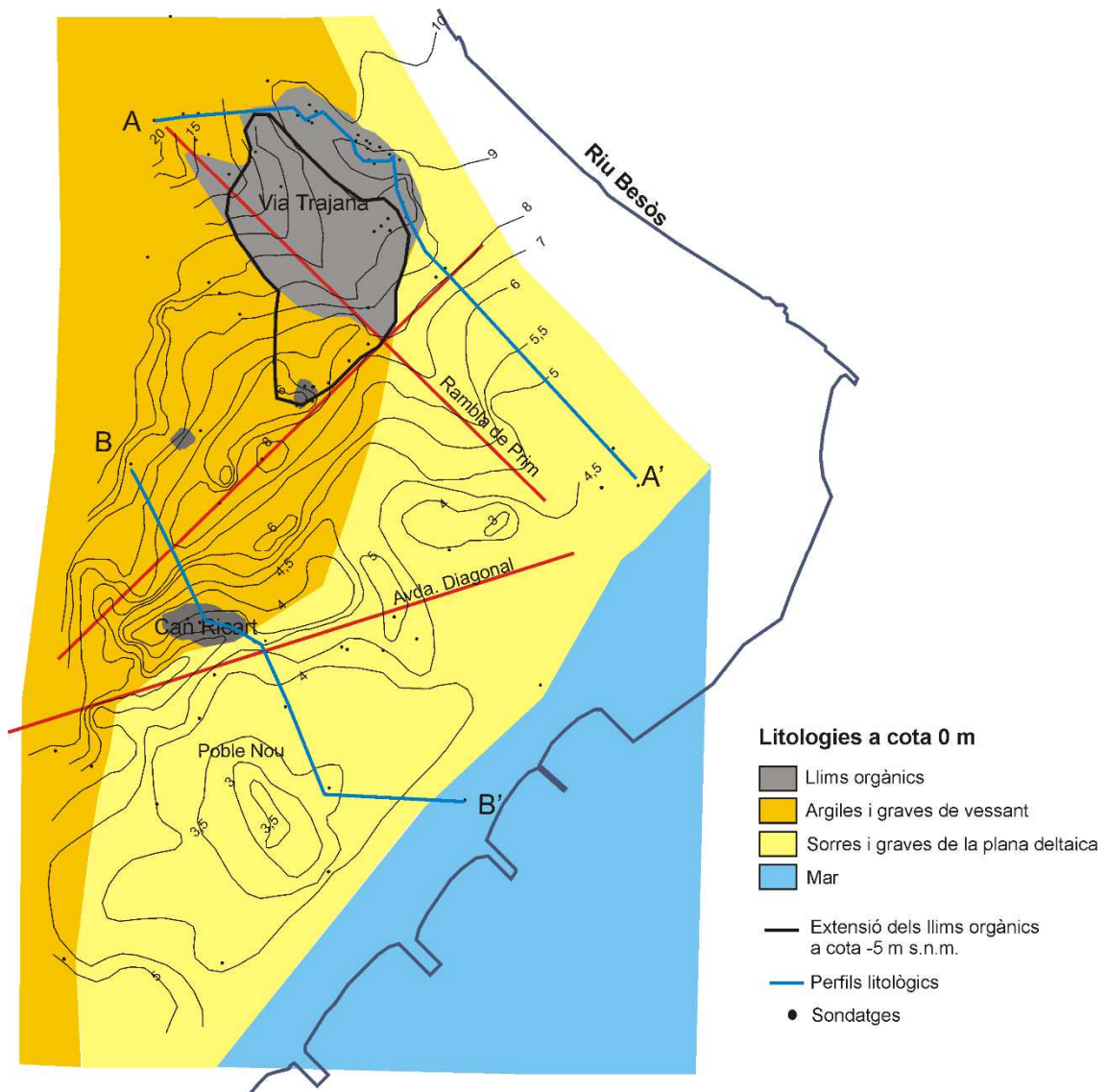
Des de fa 10 anys, el Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Universitat de Barcelona col·labora amb el Servei d'Arqueologia de la Ciutat en la realització d'un ampli estudi per determinar els canvis morfològics i paisatgístics del Pla de Barcelona al llarg dels darrers 10,000 anys. Aquest treball de col·laboració ha comportat la recollida d'un gran volum d'informació sobre el subsòl barceloní, procedent tant d'antics sondatges geològics com de la visita sistemàtica de solars en obres i de la realització de nombrosos sondatges i perfils sedimentològics. Els resultats preliminars d'aquests estudis foren publicats a la revista Quaderns d'Història de la Ciutat, l'any 2012 i 2014, respectivament.

La tasca sistemàtica realitzada en el marc d'aquesta recerca permeté proposar un model de configuració i evolució del delta del riu Besòs, caracteritzat per l'existència de dos antics aiguamolls, a Can Ricart i a la Via Trajana. Així, la recerca revelava la importància del sector de Can Ricart tant en la geomorfologia del lòbul deltaic com probablement, en l'ocupació humana de tota l'àrea, doncs és habitual que al Pla de Barcelona, els grups prehistòrics fessin ús dels cossos d'aigua dolça propers al litoral.

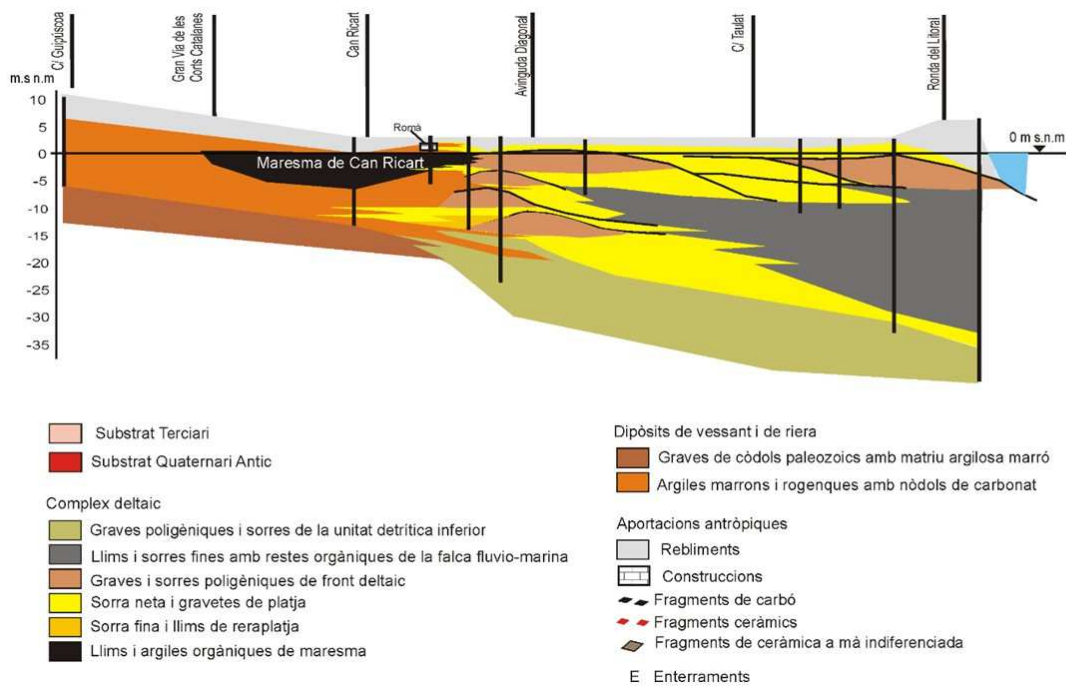
Amb motiu de les primeres intervencions a Can Ricart i Oliva Artés, es dugueren a terme sondatges geològics amb finalitats geotècniques. Alguns dels registres sedimentològics foren recuperats pel MUHBA, fet que permeté realitzar una primera descripció dels sediments orgànics que es pogueren associar a l'existència d'un antic aiguamoll. Les posteriors intervencions arqueològiques realitzades a l'interior del recinte fabril de Can Ricart permeteren afirmar que l'aiguamoll s'havia reblert i assecat amb anterioritat a l'època romana.

Tanmateix, d'aquest treball previ restaven nombroses qüestions per resoldre: l'aiguamoll de Can Ricart, quedà tancat per una barra litoral que pogué resseguir l'actual Avinguda Diagonal?; en quin període estigué actiu?, en quin context climàtic i vegetal funcionà?, les comunitats humanes, en feren algun ús en el passat?

Amb motiu de la recuperació del recinte fabril Can Ricart que duu a terme la Universitat de Barcelona per a la instal·lació del Parc d'Humanitats i Ciències Socials, des d'aquesta Universitat es vol aprofundir en el coneixement paleogeogràfic del sector, posant de relleu el seu paper cabdal en la configuració deltaica i en l'ús que l'home feu dels espais més litorals de la plana barcelonina. Amb aquest motiu, des de la Universitat de Barcelona, s'han realitzat nous sondatges sedimentològics que han permès confirmar l'existència de la paleollacuna. En els propers mesos, es pretén obtenir nous perfils al solar amb motiu de les futures intervencions planificades. La UB realitza i finança aquest estudi que ha de permetre determinar la cronologia de l'antic estany, la seva caracterització com a zona humida i la reconstrucció del paisatge vegetal i humà d'aquest entorn durant la prehistòria. Aquesta informació ha de contribuir al coneixement de l'evolució de la plana barcelonina on cada vegada més, les intervencions arqueològiques estan posant de manifest un medi molt dinàmic i una intensa ocupació des del Neolític Antic que ha configurat un paisatge profundament humanitzat des d'èpoques molt remotes.

Vista dels aiguamolls de Can Ricart i Via Trajana, al lòbul esquerre del riu Besòs.

Perfil sedimentològic del delta de riu Besòs on es mostra en negre la posició estratigràfica dels llims i argiles orgànics indicadors de la presència d'un antic aiguamoll a Can Ricart.

Realització de noves perforacions sedimentològiques a Can Ricart el gener de 2016.